

IRUDIMENA ETA DESOBEDIENTZIA, ALDARRIKAPENAREN OSAGAI

oihana.llorente@gaur8.info

Euskal presoak Euskal Herriratzeko bidean «urrats txikia» izan direla diote, baina gure memorian oroitzapen handiak iltzatu dituzte. Olentzeroz edo Giralduz jantzita, bizikleta gainean edo auto bat irauliz, aldarrikapenak lau haizetara zabaldu eta irriño bat eragin digute.

Urte zaharrari agur esan eta lehen mahatsa ahoratu orduko, euskal presoek aldeko azken ekintzaren testigu bilakatu ziren Estatu espainoleko telebista katei begira zeuden milioika herritarrak. Euskal presoak Euskal Herriratzearen aldeko aldarrikapena presente egon zen Madrileko Puerta del Soleko ordulari entzutetsuan, noiz eta hama-bi kanpai-hotzen oihartzunak urte berria iragartzen zuen unean. Ekintzaileak oraindik Madrileko hotela atzean utzi gabe zeudela, Euskal Herrian mugikor bate-tik bestera saltoka zebilen Whatsappeko irudia zen. Sare sozialetan ere bolo-bolo hedatu zen ekintza. Hala, memoriari bidaiatzeko parada eman eta beste garai bateko desobedientzia ekintzak topatzeko aitzakia bihurtu zen.

Giraldu, Frantziako Tourrean euskal presoek Euskal Herriratzeara pedalkadaka galdegin zuen txirrindularia edo Esteban Esteban Nietoren erietxeko irudia euskal herritar ugariaren memorian iltzatutako irudiak dira. Nola otu zitzaion, baina, Olentzero Algeciras, La Sante eta Cartagenako espetxeetara bidaltzea? Zer sentitu zuen Atletismoko Munduko Txapelketako maskotaren larruan zegoen horrek? Urte hauetan guztietan buruan izan ditugun zalantzak uxatu eta buzo txuri, hori edo berdearen atzean ezkutatzaren ziren gizon-emakumei eman diegu hitza. Horretarako, garai bateko eta oraingo ekintzaileak mahai beraren bueltan elkartu ditu GAUR8k. Gaztetasunaren freskura dute batzuek, esperientzia handiko hitzak besteek. Neskek eta mutilek. Presoen aldeko Elkartasun Ekintzaileak, Zuzen edo Demoak kolektiboetan parte hartu duten kideak denak.

Aspaldiko lagunak dira batzuk, aurpegi ezezagunak besteak. Adeitasun keinuen eta hemen argituko ez ditugun aurkezpenen ostean, berba jariora hasi da. Aitzindariak hartu dute hitza lehenik, Presoen aldeko Elkartasun Ekintzaileak taldea osatu zuten haiek.

1997. urtera egin dute atzera, orduko Senideak elkarteak euskal presoek eskubideen alde Gabonetan Arantzazun antolatutako baraualdia, zehazki. «700 bat lagun elkartu ginen bertan, sindikalgintza edo kultur mundutik etorritakoak, senide eta lagunak, baita herritarrak ere. Egun horietan, lantalde txikiak egiten genituen presoek egoera nola gizarteratu eztabaidatzeko. Itoizko solidarioek egiten zituzten ekintzen modukoak egiten hasia atera zen ideia gisa». Ideia Arantzazun gelditu zen, baina gogoaren harra barruraino sartuta atera ziren batzuk.

Hilabete batzuk geroago, 1998ko irailean, Oarsoaldean presoek eskubideen alde aritu nahi zuten herritarrak

Presoen aldeko Elkartasun Ekintzaileak taldeko kideak, Algeciraseko espetxean.
Jon URBE

bildu eta taldetxoak osatu zuten. Errenteriako Pleno Aretoan ere ekimena egin zuten, Irlandako gatazkaren berri ematen zuen «En el nombre del hijo» filma ipini eta haien antzera mantak soinean ibili ziren erakundean.

Taldearen sorreraren berri izan orduko, Arantzazun ezagututako kide baten bisita izan zuten Oleretan. Plan zehatza zuen buruan: Olentzero Algeciraseko espetxera eramatea. «Pertsona honek leiho bat ireki zuen gure parean, pareta bat hautsi zuen eta Euskal Herrikan kanpo gauza handiak egin zitezkeela ikusi genuen», onartu du Arkaitz deituko diogun pertsonak.

Eskailerak furgonetan jarri, Olentzeroren jantziak motxilan sartu eta Andaluzia aldera joan ziren hamaika ekintzaile. Aurretik, baina, egitasmoa diseinatzen lan handia egin zuten. Lehen egitekoa bilatzen duten irudia adostea da. «Abendua-ren 24an Euskal Herrian opariak banatzen hasi aurretik, Olentzero Algecirasera joan eta presoak Euskal Herriatzen saiatu zela irudikatu nahi genuen. Hilaren 24ko orduko «Euskadi Información» eta «Egunkaria»-n ateratzea nahi genuen, eta beraz, irudiak 23rako egon behar zuen Euskal Herrian», ekarri du gogora.

Andreak prentsaren ardura zuen garai horretan, eta, edozelako ekintzak hiru es-

parru zituela ekarri du gogora: azpiegitura, prentsa eta ekintzaileak eurak. Ardatz bakoitzak arduradun bat zuen eta bakoitzak bere alorra kudeatzen zuen. «Ekintzaileak lotu, jantziak, dirua... Diru asko behar genuen: furgonetak alokatzeko, bidaia ordaintzeko, baita behin baino gehiagotan iraultzeko erabili ditugun kotoiak erosteko ere...», ekarri du gogora.

DESIRATUTAKO IRUDIAREN BILA

Bezperako gaua espetxe inguruko hotel batean igaro ostean, baserritarrez jantzi, eskailera muntatu eta espetxeko harresi-ra kateatu ziren ekintzaileak. Poliziak harriduraz harrapatu zituzten; ekintzaileak askatu, identifikatu eta alde egiteko eskatu besterik ez zuten egin. «Arazo bat zegoen –esan du barrez Arkaitzek–: guk irudian Olentzero atxilotuta ikustea nahi genuen eta egoera apur bat tenkatu behar izan genuen, Olentzero preso eramanezaten. Halakoetan guk dugu egoeraren kontrola, badakigu zer egin behar dugun eta zer irudi bilatzen dugun, haiek sorpresaz harrapatzen ditugu».

Andreak gogoan iltzatuta du irudi haren atzeko abentura, garai hartan ez baitzegoen klik egin eta sare sozialetan eskegitzeko aukerarik: «Argazkilari bat eramanez genuen Euskal Herrikan eta beste